

ระเบียบวิธีและการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จัดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยของชุมชนทั้งด้านบวกและด้านลบ อันเนื่องมาจากโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ

โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย คือ

1. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยใน 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม
2. ศึกษาทิศทางการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการอยู่อาศัยทั้ง 3 ด้าน ของชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ
3. ศึกษาปริมาณการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการอยู่อาศัยทั้ง 3 ด้าน ของชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ เพื่อจัดลำดับการเปลี่ยนแปลง

โครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ

โครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะเป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นโดย บริษัทบางกอกแลนด์จำกัด (มหาชน) โดยคุณอนันต์ กาญจนพาสน์ ในปี 2531 ซึ่งบริษัทมีจุดมุ่งหมายที่จะให้โครงการนี้เป็นเมืองสมบูรณ์แบบหรือตามคำจำกัดความที่ว่า "เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร" (ข้อมูลทั่วไปของบริษัทจากห้องสมุดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 31 มีนาคม 2538.)

เมืองทองธานีเป็นโครงการพักอาศัยขนาดใหญ่มากแห่งหนึ่งมีจำนวนโครงการย่อยทั้งหมดไม่ต่ำกว่า 30,000 หน่วย บน พื้นที่ 4,500 ไร่ ตั้งอยู่บนถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเกิดขึ้นจากการลงทุนของภาคเอกชนเพียงฝ่ายเดียว เพื่อสนองตอบความต้องการในการหาที่อยู่อาศัยราคาถูกและอยู่ใกล้กับกรุงเทพฯที่สุด แนวความคิดของโครงการแห่งนี้เป็นสร้างชุมชนเมืองที่มีทั้งแหล่งงานและที่พักอาศัยโดยเน้นที่พักอาศัยราคาถูกเป็นปัจจัยชักนำให้ผู้คนเข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก และกลุ่มคนเหล่านี้จะช่วยสร้างความต้องการในการจับจ่ายใช้สอยนานาประการให้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงมีพื้นที่พาณิชย์กรรมเตรียมไว้ในโครงการเมืองทองธานีเพื่อการค้าการสำหรับการดึงดูดนักลงทุนรายอื่นๆ ที่จะเข้ามา สนองตอบความต้องการของผู้อยู่อาศัยเพื่อให้เมืองมีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และสามารถที่จะพึ่งพิงตนเองได้ (Self - sufficiency) โดยมีอยู่อาศัยเมืองศูนย์กลางความเจริญดังเช่นกรุงเทพมหานครอีกต่อไป

โครงการเมืองทองธานีประกอบด้วยโครงการย่อยๆ หลายโครงการ และถือว่าเป็นโครงการพักอาศัยขนาดใหญ่แห่งหนึ่งที่แตกต่างจากโครงการอื่นทั่วไป กล่าวคือ เมื่อนำโครงการย่อยเหล่านั้นทั้งหมดรวมกันอยู่ในพื้นที่ดินแปลงเดียวกันจะมีพื้นที่มากถึง 4,500 ไร่ ยิ่งกว่านั้นหากพิจารณาแต่ละโครงการย่อยที่ได้มีการเปิดโครงการไปแล้วเกือบทุกโครงการใช้พื้นที่ไม่ต่ำกว่า 10 ไร่ ซึ่งบางโครงการสามารถรองรับผู้อยู่อาศัยได้สูงถึง 14,999 หน่วย ซึ่งถือเป็นชุมชนใหม่ที่มีขนาดใหญ่

จากแนวคิดและลักษณะการดำเนินงานของโครงการที่เกิดขึ้น เป็นการจัดสร้างที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการเป็นแหล่งจ้างงานพร้อมกัน เพื่อทำให้เกิดการเติบโตของชุมชนอย่างรวดเร็วมีประชากรอยู่อาศัยทั้งสิ้นในโครงการในขนาด 360,000 คน และเกิดการจ้างแรงงานมากถึง 420,012 คน และมุ่งหวังให้เป็นโครงการหมู่บ้านขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยประชากรที่พักอาศัยอยู่ในโครงการสามารถทำงานอยู่ในบริเวณเดียวกันกับที่พักอาศัยของตน ต่อมาภายหลังจากเกิดภาวะทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา สภาพเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์รวมถึงโครงการเมืองทองธานีด้วยเช่นกัน ในส่วนของที่เป็นบริเวณที่อยู่อาศัยก็มิได้มีผู้เข้ามาซื้อไม่ไปตามเป้าที่กำหนดไว้ ในส่วนของบริเวณที่เป็นส่วนพาณิชย์กรรมก็มีบริษัทและหน่วยงานต่างๆ เข้ามาใช้พื้นที่จำนวนน้อยกว่าที่คาดการณ์เอาไว้ ถึงแม้ในปัจจุบัน บริษัทบางกอกแลนด์ จะมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ของโครงการรวมถึงความเชื่อมั่นของผู้ที่จะเข้ามาซื้อโครงการในวิธีต่างๆ อาทิ การเป็นเมืองกีฬาเอเชียเกมส์ การจัดให้มีงานแสดงสินค้าและเทคโนโลยี ในอิมแพค อย่างสม่ำเสมอ การจัดให้มีตลาดนัดตลาดสดและตลาดขายสินค้าเก่าที่มีขนาดใหญ่ การจัดให้สนามกีฬาขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานทั้งวอลเลย์บอล เทนนิส การเข้ามาตั้งของหน่วยงานราชการสำคัญและกระทรวงกลาโหม รวมถึงกลยุทธ์ด้านราคาและการตลาดอื่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 แสดงโครงการย่อยในเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ

โครงการย่อย	ประเภทโครงการ	จำนวน	ระยะเวลาใน ก่อสร้าง
1. เลควิวคอนโดมิเนียม	อาคารชุดพักอาศัย	3,532 หน่วย	2534 - 2537
2. วิลล่าออฟฟิศ	อาคารชุดสำนักงาน	90 ตึก	2534 - 2536
3. บ้านเมืองทอง	บ้านเดี่ยวและ ทาวน์เฮาส์	211 หน่วย	2535 - 2537
4. คอนโดทรงอิสระ	อาคารชุดพักอาศัย	250 หน่วย	2535 - 2537
5. เมืองทองซ้อปเฮ้าส์	อาคารพาณิชย์	80 หน่วย	2535 - 2537
6. เมืองทองทาวน์เฮาส์	ทาวน์เฮาส์	1,059 หน่วย	2536 - 2538
7. เมืองทองคริสตัลเฮาส์	ที่ดินจัดสรรและ บ้านเดี่ยว	314 หน่วย	2536 - 2538
8. คอนโดมิเนียมอุตสาหกรรม เฟส 1	อาคารชุด อุตสาหกรรม	576 หน่วย	2533
9. ป๊อปปูล่าคอนโดมิเนียม - ครู	อาคารชุดพักอาศัย	12,824 หน่วย	2534
10. ป๊อปปูล่าคอนโดมิเนียม -ข้าราชการ	อาคารชุดพักอาศัย	9,648 หน่วย	2534
11. ป๊อปปูล่าคอนโดมิเนียม -โพลินสแควร์	อาคารชุดพักอาศัย	4,288 หน่วย	2534
12. แกรนด์เมโทร	อาคารชุดพักอาศัย	934 หน่วย	2537 - 2540
	อาคารชุดพักอาศัย	767 หน่วย	2537 - 2540
	ศูนย์การค้า	230 หน่วย	2537 - 2540
13. อิมแพค อารีน่า	ศูนย์แสดงนิทรรศการ	1 หน่วย	2537

ที่มา : ข้อมูลจดทะเบียนบริษัทบางกอกแลนด์ จำกัด(มหาชน) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี

ที่ตั้งโครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ

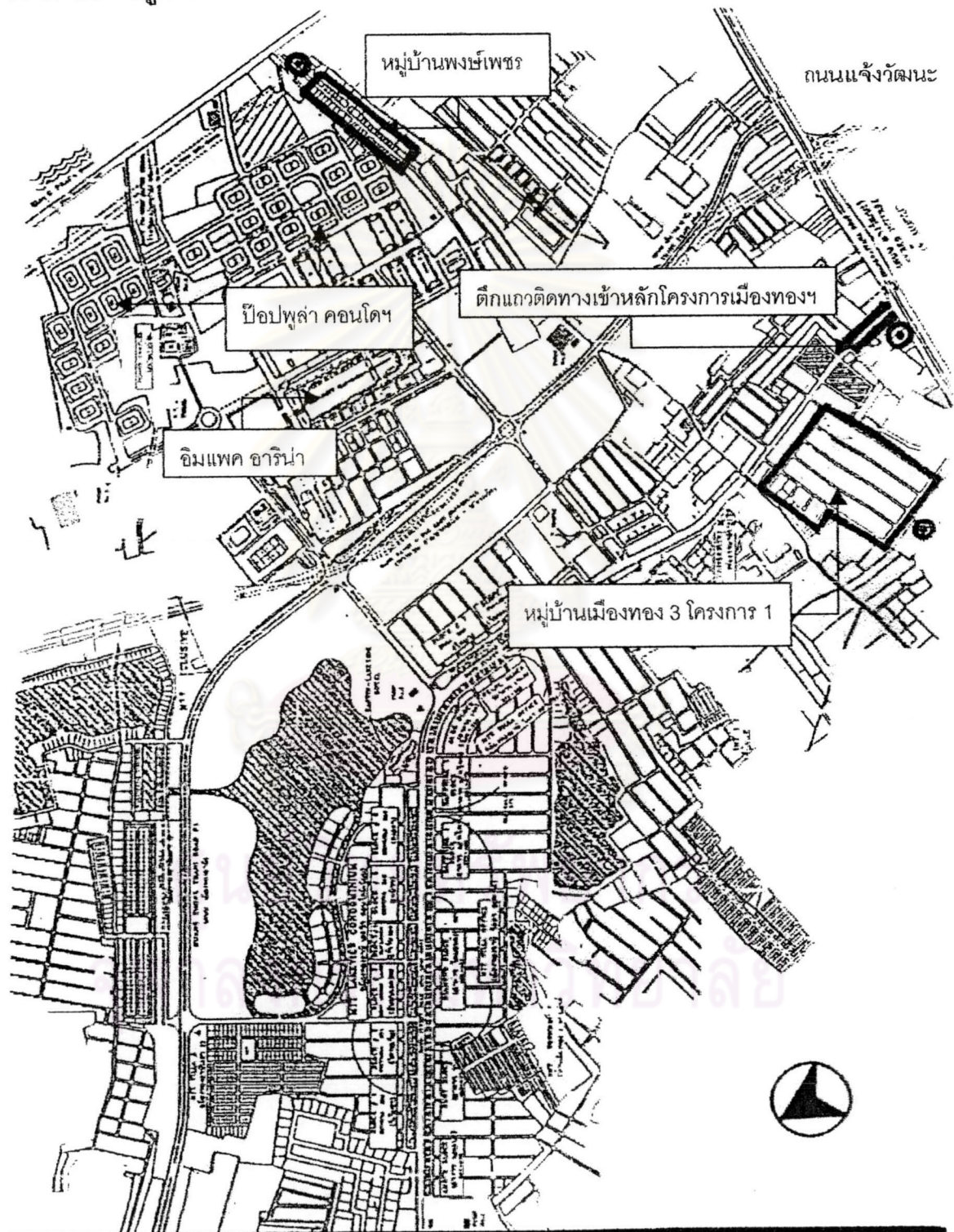
โครงการตั้งอยู่ระหว่างถนนแจ้งวัฒนะและติวานนท์ ในเขตเทศบาลเมืองปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด
ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดนนทบุรี

อาณาเขต	ทิศเหนือ	จรด	ถนนติวานนท์
	ทิศใต้	จรด	ถนนแจ้งวัฒนะ
	ทิศตะวันออก	จรด	คลองประปา
	ทิศตะวันตก	จรด	บ้านพักอาศัยและที่ว่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3.1 แสดงที่ตั้งของโครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ ส่วนที่ติดต่อกับหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 ดึงแถวติดถนนทางเข้าหลักของโครงการเมืองทองธานี ด้านถนนแจ้งวัฒนะ และ หมู่บ้านพงษ์เพชร

ถนนติวานนท์

หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 และ ตึกแถวซึ่งติดต่อกับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ ด้านถนนแจ้งวัฒนะ

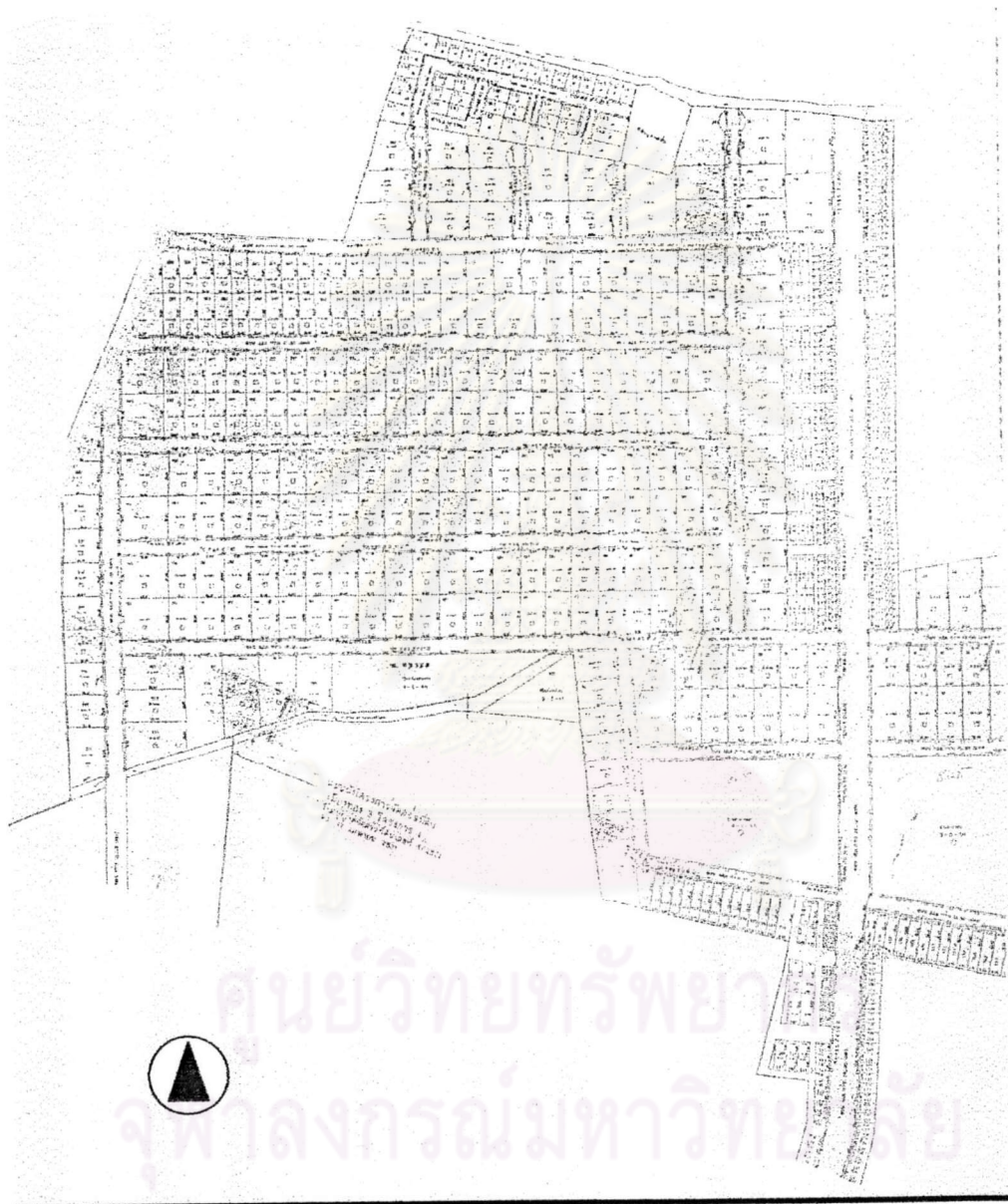
เริ่มก่อตั้งโครงการขึ้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2521 ซึ่งตั้งอยู่บนตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด(ตลาดขวัญ) จังหวัดนนทบุรี เป็นหมู่บ้านที่จัดสรรขึ้นโดยบริษัทบางกอกแลนด์ จำกัด ในช่วงของผู้บริหาร คือ คุณมงคล กาญจนพาสน์ ที่ดินมีพื้นที่ประมาณ 144 ไร่ 87 ตารางวา แบ่งขายเป็นแปลงย่อย 546 แปลงย่อยช่วงเริ่มโครงการ

ปัจจุบันมีจำนวนผู้อยู่อาศัยทั้งสิ้น 246 หลังคาเรือน นอกจากบ้านเดี่ยวจำนวน 246 หลังคาเรือนดังกล่าวแล้ว ยังมีตึกแถวซึ่งติดถนนทางเข้าหลักของโครงการเมืองทองธานี ด้านถนนแจ้งวัฒนะ จำนวน 47 หลังคาเรือน ซึ่งถูกสร้างขึ้นในระยะเวลาเดียวกันด้วย

คุนยวิทย์วิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3.2 แสดงหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 และ ดิ็กแถวซึ่งติดถนนทางเข้าหลักของ
กับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ ด้านถนนแจ้งวัฒนะ

ถนนแจ้งวัฒนะ

หมู่บ้านพงษ์เพชร

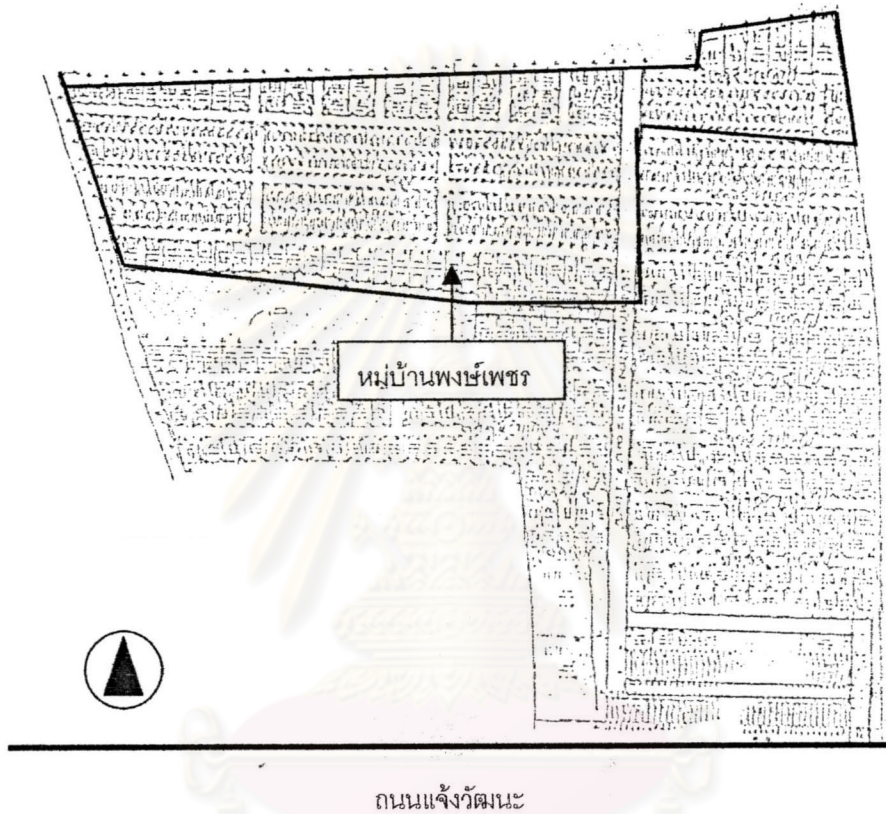
เริ่มเปิดขายโครงการเมื่อปี 2531 - 2535 ตั้งอยู่ที่ ต. คลองเกลือ อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี โครงการอยู่ภายในซอยพงษ์เพชรการบินไทย แขวงวัดมะนาว 43 ซึ่งห่างจากถนนแขวงวัดมะนาว ประมาณ 1,000 เมตร เป็นโครงการหมู่บ้านจัดสรรที่บริหารจัดการโดย นายธีระรักษ์ รัชตะทรัพย์ โครงการทั้งหมดมีเนื้อที่ประมาณ 120 ไร่

ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยวทั้งหมด จำนวน 288 หลังคาเรือน ซึ่งที่ตั้งโครงการติดต่อกับโครงการเมืองทองธานี (แขวงวัดมะนาว) ด้านตะวันตกบริเวณส่วนที่เป็นที่ตั้งของโครงการ พ็อพพูล่า คอนโดมิเนียม และหน่วยส่งไฟฟ้าย่อยของโครงการเมืองทองธานี

โดยภายในหมู่บ้านพงษ์เพชรยังสามารถแบ่งย่อยออกได้เป็น 2 ส่วน โดยมีถนนภายในหมู่บ้านเป็นตัวแบ่งกัน ซึ่งส่วนหนึ่งจะมีพื้นที่ติดต่อกับโครงการเมืองทองธานี แขวงวัดมะนาว และอีกส่วนหนึ่งจะไม่ได้ติดต่อกันโดยตรงโดยมีถนนภายในโครงการกันดังกล่าว ส่วนที่ติดกับโครงการเมืองทองธานี แขวงวัดมะนาว มีจำนวน 104 หลังคาเรือน ส่วนที่ไม่ติดกับโครงการโครงการเมืองทองธานี แขวงวัดมะนาว มีจำนวน 184 หลังคาเรือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3.3 แสดงที่ตั้งของหมู่บ้านพงษ์เพชร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาเบื้องต้นก่อนทำการวิจัย

1.1 การหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเมืองทองธานีแฉ่งวัฒนะอย่างละเอียด โดย

- ทำการสำรวจโครงการเมืองทองธานี แฉ่งวัฒนะและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการเมืองทองธานีแฉ่งวัฒนะ อาทิ ผู้บริหารโครงการเมืองทองธานีแฉ่งวัฒนะ (Project Director) หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการบริษัท MSN ซึ่งทำหน้าที่ดูแลหลังการขายโครงการย่อยต่างๆ ในโครงการเมืองทองธานี แฉ่งวัฒนะ นายอำเภอ อำเภอปากเกร็ด เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนที่และข้อมูลประชากรของเทศบาล อำเภอปากเกร็ด ฯลฯ
- ค้นคว้าเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการเมืองทองธานีแฉ่งวัฒนะ ทั้งจากสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมเพื่อค้นข้อมูลเกี่ยวกับ EIA ฯลฯ

1.2 ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยเบื้องต้นของหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1

ตึกแถวติดถนน (แฉ่งวัฒนะ) ทางเข้า - ออกหลัก โครงการเมืองทองธานีแฉ่งวัฒนะ และหมู่บ้านพงษ์เพชร

ในการทำการศึกษการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยเบื้องต้นนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ

1.2.1 แบบสอบถามเบื้องต้น โดยทำการแจกแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 50 ตัวอย่าง โดย

ใช้วิธีส่งจดหมาย

1.2.2 การสอบถามผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ประธานหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น พนักงานขายหมู่บ้าน พนักงานประจำหมู่บ้าน ยาม และผู้อยู่อาศัยในชุมชนทั้ง 3 ส่วน คือ หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 ตึกแถวติดถนน (แฉ่งวัฒนะ) ซึ่งเป็นทางเข้า - ออกหลักโครงการเมืองทองธานีแฉ่งวัฒนะ และหมู่บ้านพงษ์เพชร

เพื่อให้ทราบถึงสภาพทางกายภาพและสังคมของพื้นที่ที่จะทำการศึกษา รวมถึงทราบข้อมูลเบื้องต้นและรับฟังข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย สำหรับเตรียมการวางแผนดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไปและการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาเบื้องต้นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นความแตกต่างระหว่างหมู่บ้านพงษ์เพชร ส่วนที่อยู่ติดกับโครงการเมืองทองธานี แฉ่งวัฒนะ และส่วนที่อยู่ไม่ติดกับโครงการเมืองทองธานี

แจ้งวัฒนะ เนื่องจากมีถนนภายในหมู่บ้านกันว่ามีทัศนคติ เรื่องการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยอันเนื่องมาจากโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นในแบบสอบถามที่จะใช้จริงนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกใหม่

จากเดิม แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ

- หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1
- ตึกแถวใกล้ถนน (แจ้งวัฒนะ) ซึ่งเป็นทางเข้า - ออกหลักโครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ
- หมู่บ้านพงษ์เพชร

เปลี่ยนมาเป็น แบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก คือ

- หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1
- ตึกแถวใกล้ถนน (แจ้งวัฒนะ) ซึ่งเป็นทางเข้า - ออกหลักโครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ
- หมู่บ้านพงษ์เพชรส่วนที่ติดกับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ
- หมู่บ้านพงษ์เพชรส่วนที่ไม่ติดกับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ (เนื่องจากมีถนนภายในหมู่บ้านกัน)

2. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ศึกษา

2.1 การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ

2.1.1 ข้อมูลโครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะ ได้แก่ ภาพถ่ายทางอากาศ ผังโครงการ ประวัติการก่อสร้าง จำนวนและ รายละเอียดโครงการย่อยและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในโครงการ

2.1.2 ข้อมูลหมู่บ้านเมืองทองธานีโครงการ 1 และตึกแถวด้านหน้า ได้แก่ จำนวนครัวเรือน ผังหมู่บ้าน ประวัติการก่อสร้าง การบริหารจัดการ

2.1.3 ข้อมูลหมู่บ้านพงษ์เพชร ได้แก่ จำนวนครัวเรือน ผังหมู่บ้าน ประวัติการก่อสร้าง การบริหารจัดการ

2.1.4 ศึกษาค้นคว้าจากตำรา และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นแผนที่และข้อมูลประชากรของเทศบาล อำเภอปากเกร็ด เอกสารการศึกษาผลกระทบทางสังคม(SIA) จากสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม การศึกษาแนวคิดการตั้งชุมชนที่สมบูรณ์ในตัวเอง แนวความคิดของการอยู่ร่วมกัน ทฤษฎีการวัดและการออกแบบการวัดทัศนคติ

2.2 การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ

2.2.1 ทำการเก็บข้อมูลโดยการลงสำรวจพื้นที่ การสังเกตในชุมชนกลุ่มตัวอย่าง และ สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทางด้านต่างๆ

2.2.2 ทำการปรับปรุงแก้ไขและออกแบบสอบถามวัดทัศนคติเพื่อใช้วัดทัศนคติในการ อยู่อาศัยก่อนและหลังมีโครงการเมืองทองธานี แจ็งวัฒนะ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้าน สังคม ชุมชนใกล้เคียงที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 ส่วน

2.2.3 แจกแบบสอบถามยังกลุ่มผู้อยู่อาศัยประจำก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ็ง วัฒนะ จนถึงปัจจุบันในชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองธานี แจ็งวัฒนะ ที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 142 ชุด

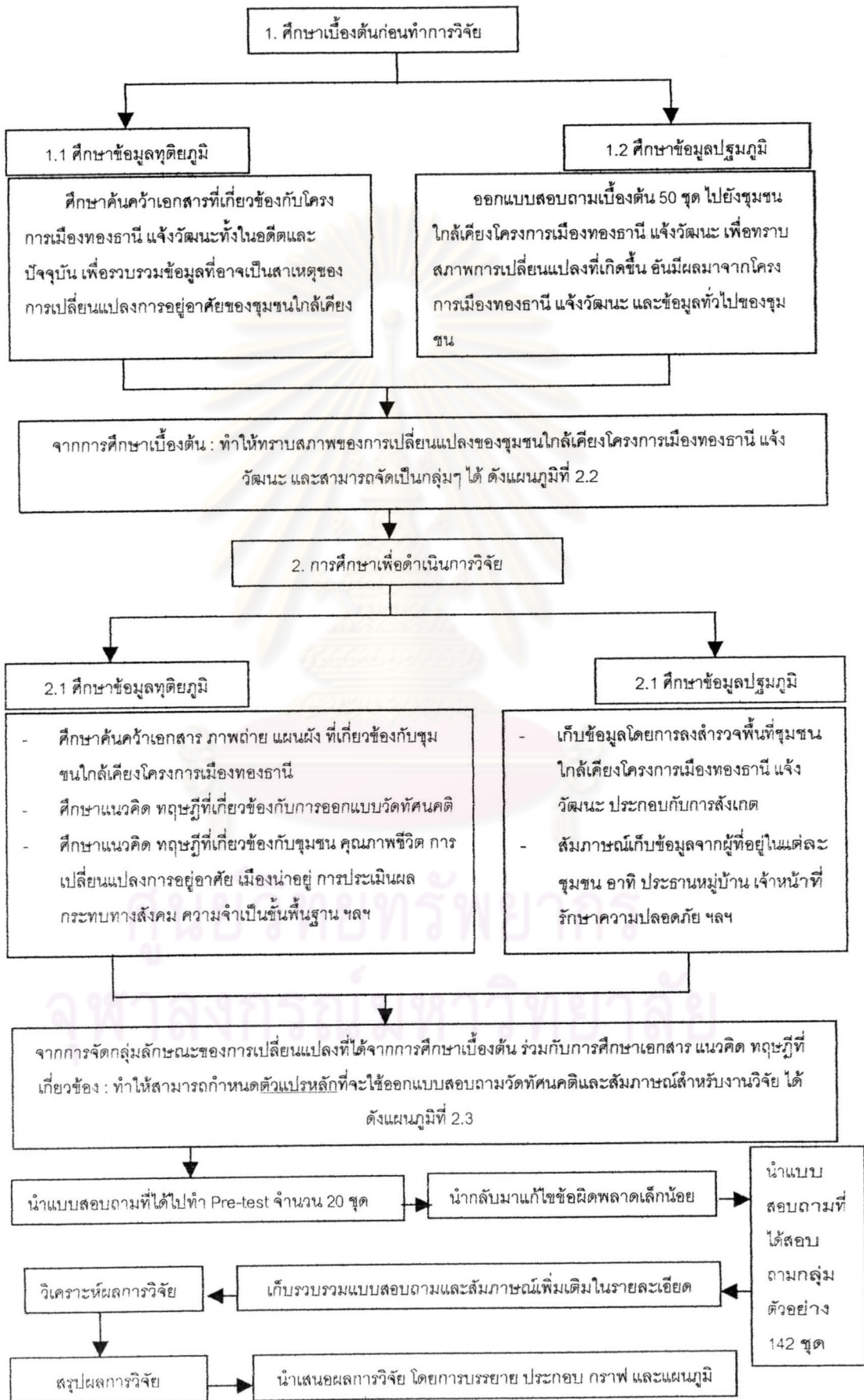
3. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จากแบบวัดทัศนคติโดยใช้โปรแกรม SPSS

4. สรุปผลการศึกษา การเปลี่ยนแปลงอยู่อาศัยก่อนและหลังมีโครงการเมืองทองธานี แจ็งวัฒนะ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ชุมชนใกล้เคียงที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 ส่วน และทำการ เปรียบเทียบด้านดี – ด้านเสีย รวมถึงความความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนใกล้เคียงและโครงการเมือง ทองธานี แจ็งวัฒนะ

5. นำเสนอผลการศึกษา โดยการบรรยาย แผนภูมิ กราฟและภาพถ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงวิธีการดำเนินการวิจัย

3.2 ขอบเขตการศึกษา

3.2.1 ขอบเขตของพื้นที่ที่จะศึกษา

พื้นที่ที่เลือกทำการศึกษา คือ หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 และตึกแถวบริเวณถนนทางเข้าสายหลัก (ถนนแจ้งวัฒนะ) และหมู่บ้านพงษ์เพชร เนื่องจากมีบริเวณติดต่อกันและเกิดขึ้นมาก่อนปี 2531 คือก่อนมีการเริ่มโครงการเมืองทองธานี (แจ้งวัฒนะ) ซึ่งการเลือกพื้นที่ทำการศึกษาดังกล่าวนี้เป็นการศึกษาวิธีเจาะจงเฉพาะกลุ่ม (Cluster Study) เพื่อให้ได้บริเวณพื้นที่ที่น่าจะได้รับการเปลี่ยนแปลงอันเกิดมาจากโครงการเมืองทองธานีแจ้งวัฒนะได้อย่างชัดเจน

3.2.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษากการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยในครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษากการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมเฉพาะที่วัดได้โดยแบบวัดทัศนคติเท่านั้น และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้สอบถามนั้นต้องเป็นผู้ที่อยู่อาศัยประจำและอยู่อาศัยมาก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ จนถึงปัจจุบัน เท่านั้น

3.3 ประชากร

กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยประจำตั้งแต่ก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ จนถึงปัจจุบัน ในชุมชนใกล้เคียง 4 ส่วน ดังนี้

1. หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 จำนวน 238 หลังคาเรือน
2. ตึกแถวบริเวณถนนทางเข้าสายหลัก (ถนนแจ้งวัฒนะ) จำนวน 4 หลังคาเรือน เนื่องจากเกิดขึ้นในระยะเวลาใกล้เคียงกับหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 หมู่บ้านพงษ์เพชร จำนวน 228 หลังคาเรือน โดยในการทำวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งหมู่บ้านพงษ์เพชรออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้
3. หมู่บ้านพงษ์เพชรส่วนแรก ติดต่อกับโครงการเมืองทองธานี จำนวน 96 หลังคาเรือน
4. หมู่บ้านพงษ์เพชรส่วนที่สอง อยู่ถัดออกมาโดยมีถนนกั้นซึ่งไม่มีพื้นที่ติดต่อดโดยตรงกับ

โครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ จำนวน 132 หลังคาเรือน

รวมประชากรในการทำวิจัยทั้งสิ้น 470 หลังคาเรือน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 142 ชุด ซึ่งถือเป็นร้อยละ 30 ของประชากร

3.4 กลุ่มตัวอย่าง

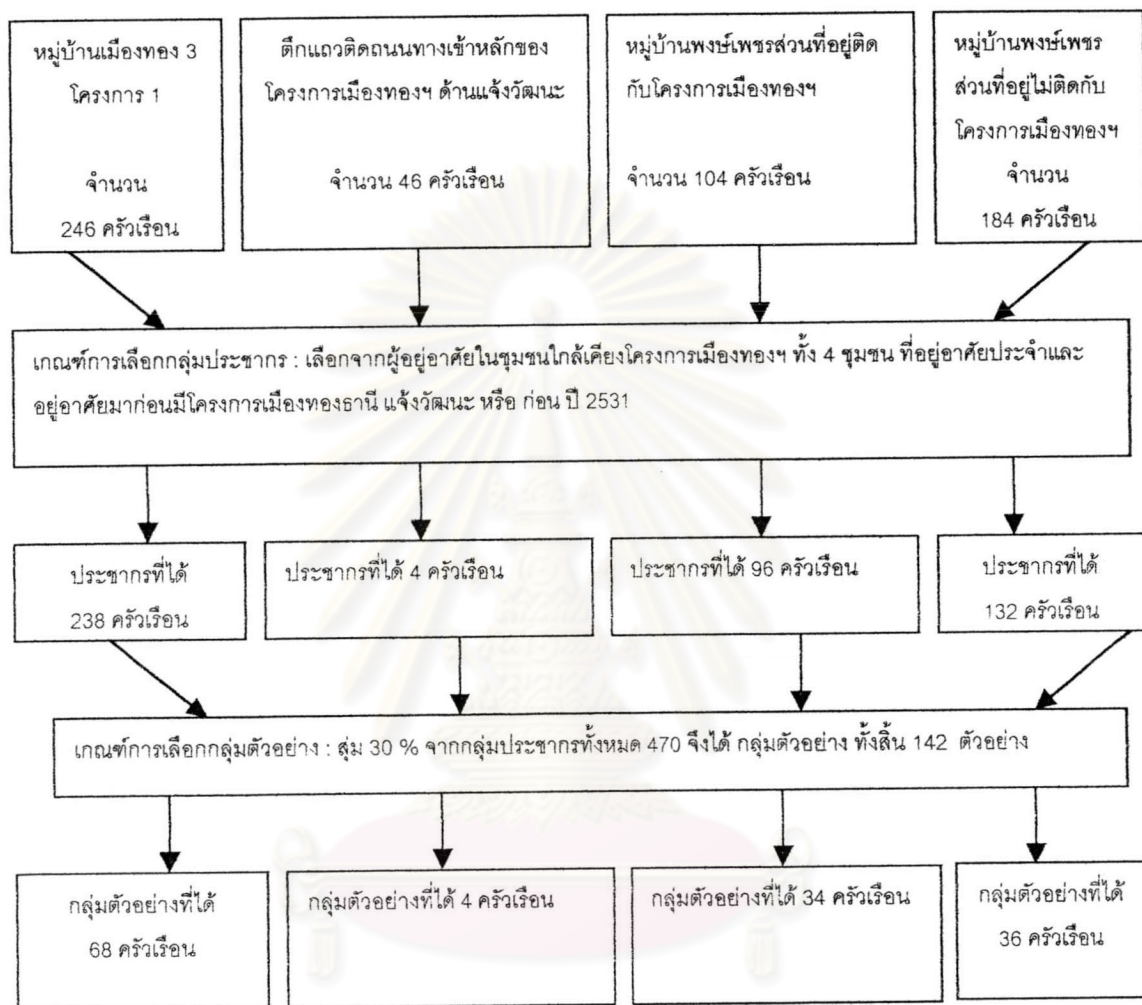
กลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถาม คือ ผู้อยู่อาศัยอยู่อาศัยประจำในหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 ตึกแถวบริเวณถนน (ถนนแจ้งวัฒนะ) และหมู่บ้านพงษ์เพชรทั้ง 2 ส่วน รวมทั้งสิ้น 142 หลังคาเรือน แบ่งออกเป็น

- หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 จำนวน 68 จากหลังคาเรือน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 238 หลังคาเรือน
- ตึกแถวติดกับ ถนนแจ้งวัฒนะ ซึ่งเป็นทางเข้า - ออกสายหลัก จำนวน 4 หลังคาเรือน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4 หลังคาเรือน
- หมู่บ้านพงษ์เพชรส่วนที่ติดต่อกับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ จำนวน 34 หลังคาเรือน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 96 หลังคาเรือน
- หมู่บ้านพงษ์เพชรส่วนที่อยู่ถัดออกมาโดยมีถนนภายในโครงการกัน จำนวน 36 หลังคาเรือน จากจำนวนทั้งสิ้น 132 หลังคาเรือน

โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้จากกฎของ YAMANE โดยใช้หลักร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งมีความน่าเชื่อถือเนื่องจากได้ทำการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.5 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ศึกษา มีการศึกษาและสำรวจพื้นที่จริง และใช้แผนที่ของชุมชนประกอบก่อนทำการสุ่มตัวอย่าง

หลักเกณฑ์ในการกำหนดการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาใช้แจกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยมุ่งหวังให้เกิดการกระจายโดยทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน โดยใช้วิธีสุ่มแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ 1 หลัง วัน 3 หลัง แต่ในกรณีที่ไม่สามารถทำได้ผู้วิจัยเลือกใช้หลังที่อยู่ถัดออกไป

ลักษณะของการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3.4 แสดงการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 ตึกแถวติดทางเข้าหลักโครงการเมืองทองฯ และหมู่บ้านพงษ์เพชร

ถนนติวานนท์

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. แบบสอบถามเบื้องต้น

เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยเบื้องต้นของหมู่บ้านเมืองทองธานี 3 โครงการ 1 ตึกแถวบริเวณ (ถนนแจ้งวัฒนะ) ซึ่งเป็นทางเข้า - ออก โครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ และหมู่บ้านพงษ์เพชรทั้งส่วนที่ติดกับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ และส่วนที่มีถนนภายในหมู่บ้านกัน โดยทำการสุ่มแจกแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 100 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และได้รับกลับมาทั้งสิ้น 47 ฉบับ

แบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามทั้งปลายปิด และปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สร้างตัวเลือกที่เหมาะสมในแบบสอบถามและแบบวัดทัศนคติที่จะนำมาใช้จริงในงานวิจัย

ข. แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลงานวิจัย

เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบคำถามวัดทัศนคติจัดพิมพ์เป็นแบบฟอร์ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงกับเป้าหมายที่ผู้วิจัยต้องการทราบ โดยคำถามที่ออกแบบจะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์และตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งผ่านการทดสอบ (Pre-test) 20 ตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้มาศึกษา เพื่อปรับปรุงข้อผิดพลาดบางส่วน of แบบสอบถาม เช่น ข้อความที่พิมพ์ผิด การตั้งคำถามบางข้อที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามกุมเครือ และตัดข้อคำถามบางข้อที่เห็นว่าทำให้เกิดความซ้ำซ้อน เป็นต้น ก่อนการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้วัดจริง

โดยรายละเอียดในแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยของชุมชนใกล้โครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั้งปลายเปิด และปลายปิด เพื่อทราบข้อมูลโครงสร้างประชากร
ชั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติเรื่องการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยของชุมชนใกล้เคียงโครง
การเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ ทั้งช่วงก่อนและหลังมีโครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ โดยแบ่งได้
เป็นหัวข้อใหญ่ 3 หัวข้อ คือ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม

ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่ชุมชนใกล้เคียงโครงการ
เมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ มีต่อโครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ ในเรื่องการเข้ามาใช้
สาธารณูปการต่างๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดทัศนคติในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scales) โดยกำหนดค่าของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 1 หมายความว่า เมื่อท่านเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดมากที่สุด
- 2 หมายความว่า เมื่อท่านเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดมาก
- 3 หมายความว่า เมื่อท่านเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดปานกลาง
- 4 หมายความว่า เมื่อท่านเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดน้อยหรือไม่ค่อยเห็น
ด้วยกับข้อความที่กำหนด
- 5 หมายความว่า เมื่อท่านรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดน้อยที่สุดหรือ
ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดเลย

ค. การสัมภาษณ์ประกอบการสอบถาม

นอกเหนือไปจากการใช้แบบวัดทัศนคติในแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยยังทำการสัมภาษณ์ผู้
อยู่อาศัยในพื้นที่ที่กรณีศึกษาร่วมไปกับการทำแบบสอบถามด้วย

โดยมีหลักการเกณฑ์ในการสัมภาษณ์ คือ สัมภาษณ์แบบมีเค้าโครง โดยใช้เค้าโครงการ
สัมภาษณ์ตามตัวแปรในแบบวัดทัศนคติ กล่าวคือภายหลังจากมีการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว
แล้ว ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ในตัวแปรต่างๆซ้ำอีกครั้ง และเปิดโอกาสให้ผู้ทำแบบสอบถามมี
โอกาสแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมกับการทำงาน

วิจัย สาเหตุสำคัญที่จำเป็นต้องมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติม นั้น เนื่องมาจากการทำการวิจัย เรื่องการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยนั้น การใช้เพียงแบบสอบถามไม่เพียงพอให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและการมองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงไปที่ชัดเจนเพียงพอกับการจะนำมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ภายหลัง นอกเหนือจากนั้นการใช้เพียงแบบสอบถามปลายปิด ยังไม่สามารถทำให้ผู้วิจัยรับรู้ถึงแง่มุมอื่นที่อยู่นอกเหนือจากแบบสอบถามด้วย

ดังนั้นในงานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยของชุมชนใกล้โครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ การสัมภาษณ์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ร่วมไปกับการใช้แบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติโดยรวมในด้านต่างๆ

ง. การสังเกตและการถ่ายภาพ

ผู้วิจัยทำการสังเกตเพื่อหาข้อมูลแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการถ่ายภาพสภาพทางกายภาพ ตลอดจนกิจกรรมการดำเนินชีวิต ตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากแบบวัดทัศนคติ

3.7 วิธีสร้างแบบสอบถามในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในส่วนที่เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดทางทัศนคติ และผลกระทบต่อการอยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารเกี่ยวกับเรื่องความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการอยู่อาศัย แนวคิดเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม (SIA)

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตัวผู้อยู่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ และทำแบบสอบถามเบื้องต้นขึ้นมา 1 ชุด เป็นแบบสอบถามปลายปิด และ ปลายเปิด เพื่อต้องการจะทราบข้อมูลภาพรวมการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยที่เกิดขึ้นกับชุมชนใกล้เคียงโครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ อันได้แก่ หมู่บ้านเมืองทองธานี 3 โครงการ 1 ตึกแถวติดกับถนนแจ่งวัฒนะ และหมู่บ้านพงษ์เพชร และทำการส่งไปโดยไปรษณีย์

จากผลของการสัมภาษณ์เบื้องต้นและการทำแบบสอบถาม ข้อมูลสำคัญที่ผู้ทำวิจัยพบ คือ ภายในหมู่บ้านพงษ์เพชรมีทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยที่แตกต่างกัน โดยพบว่า สามารถแบ่งออกเป็น 2 โชน โคนมีถิ่นภายในหมู่บ้านกัน ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจำเป็นต้อง แบ่งพื้นที่กรณีศึกษาเพิ่ม จาก 3 ส่วน มาเป็น 4 ส่วน คือ แบ่งเขตพื้นที่ในหมู่บ้านพงษ์เพชร เป็นส่วนที่อยู่ติดกับโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ และส่วนที่ไม่ติดเนื่องจากมีถิ่นภายในหมู่บ้านกัน

นอกจากการแบ่งพื้นที่กรณีศึกษาเพิ่มเป็น 4 ส่วน ดังกล่าว การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเบื้องต้นนี้ประกอบกับการศึกษาจากตำราใน ข้อ 1 ที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นส่วนสำคัญหลักในการ กำหนดตัวแปรสำหรับการทำแบบสอบถามที่จะใช้วัดในงานวิจัยจริง รวมถึงได้นำประสบการณ์เดิม ของคณะผู้วิจัยที่เคยศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็น แนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการทำวิจัยฉบับนี้ด้วย

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเบื้องต้นมาสร้างข้อคำถามโดยใช้ภาษาที่ง่ายและชัดเจน นำมารวบรวมเป็นแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางสถิติและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทางสถิติ และอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจึงรวบรวมเป็นแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Pre-Test) จำนวน 20 ชุด

7. ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย เช่น แก้ไขคำผิด แก้ไขคำหรือข้อความที่อ่านแล้วทำให้เกิดความคลุมเครือ ตัดข้อคำถามบางข้อที่เห็นว่าซ้ำซ้อน

8. นำมาสร้างแบบสอบถามที่จะใช้ในงานวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยของชุมชนใกล้โครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ จริง แล้วทำการเก็บข้อมูลต่อไป

3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี ดังนี้

1. ผู้วิจัยไปทำการเดินแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ตามที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง
2. ผู้วิจัยได้ทำการค้นหาหมายเลขโทรศัพท์ตามบ้านเลขที่ของกลุ่มตัวอย่างและโทรไปเพื่อขอเข้าไปแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

รวมทั้ง 2 วิธี แล้ว ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่กรณีศึกษาจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 142 ชุด

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมในส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงลึกแล้ว จึงเก็บแบบสอบถามตามจำนวนที่ได้แจกไปทั้งสิ้น 142 ชุด

3.9 ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยฉบับนี้อุปสรรคและปัญหาที่สำคัญที่สุด อยู่ในขั้นของการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากกลุ่มประชากรในการทำวิจัยที่กำหนดไว้ คือ ผู้ที่อยู่อาศัยประจำในชุมชนจนถึงปัจจุบัน และจะต้องอยู่อาศัยมาก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ เท่านั้น เพื่อจะสามารถบอกเล่าถึงสถานการณ์ก่อนที่จะมีโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะและสามารถแสดงทัศนคติเรื่องการเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัย ก่อนและหลังได้

จากการกำหนดกลุ่มประชากรดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาความยากลำบากในขั้นตอนการหากกลุ่มตัวอย่าง การแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จนถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาอย่างมาก ดังนี้

ครั้งแรกผู้วิจัยวางแผนการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเดินเข้าไปเคาะประตูยังบ้านของกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง ผลปรากฏว่า

ในกรณีของหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 เนื่องจากมีประธานหมู่บ้าน จึงสามารถสอบถามจากประธานหมู่บ้านได้ว่า มีผู้อยู่อาศัยส่วนใดบ้าง ที่อยู่อาศัยภายหลังมีโครงการเมืองทองธานี แจ็งวัฒนะ และส่วนใดบ้างที่อยู่อาศัยมาก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ็งวัฒนะ เมื่อทราบกลุ่มประชากรแล้ว

ขั้นต่อมาผู้วิจัยก็ทำการเดินไปที่และบ้านของกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอแจกแบบสอบถามยังกลุ่มตัวอย่าง แต่เนื่องจากหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านระดับค่อนข้างราคาสูง แพบทุกบ้านก็จะมีคนรับใช้ไว้ ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยเดินไปที่หน้ารั้วบ้านกลุ่มตัวอย่างเพื่อต้องการแสดงความจำนงในการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยก็มักจะต้องพูดคุยกับคนรับใช้ก่อนเสมอ เมื่อผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการขอความร่วมมือให้ฟังเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยก็ต้องยื่นรอนหน้ารั้วบ้านระยะหนึ่ง และเมื่อคนรับใช้ออกมาโดยมากก็มักจะปฏิเสธการให้ความร่วมมือเสมอ

เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับบ้านส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน จนทำให้ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า

ถ้าไปลงพื้นที่กรณีศึกษาในวันจันทร์ – วันศุกร์ ช่วงกลางวัน ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือในการให้เข้าพบกลุ่มตัวอย่างเลย สาเหตุอาจเป็นเพราะ

- ผู้อยู่อาศัยมีความระแวงว่าจะมาขายของ หรือ เป็นมิชชันนารี จึงพบว่าบางครั้งผู้วิจัยกดกริ่งประตูจึงแกล้งทำเป็นไม่มีคนอยู่ หรือไม่ได้ยิน ทั้งที่เห็นว่ามีคนอยู่
- ในกรณีที่มิชชันนารีออกมาที่ประตู โดยมากก็มักจะเป็นคนรับใช้ในบ้าน เมื่อผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ในการมาขอความร่วมมือไปอย่างละเอียดแล้ว ผู้รับข้อมูลจากผู้วิจัยไปส่งยังเจ้าของบ้านอาจส่งสารผิดพลาด หรือไม่สมบูรณ์

ถ้าไปลงพื้นที่กรณีศึกษาในวันเสาร์ – อาทิตย์ ช่วงกลางวัน ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือในการให้เข้าพบน้อย เช่นกัน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความไม่พอใจมากกว่าช่วงเวลาอื่น

- อาจเป็นเพราะไม่อยู่บ้านเนื่องจากเป็นวันหยุด
- กรณีที่พบมากคือกลุ่มตัวอย่างอยู่บ้านแต่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่ออกมาที่ประตูเลย อาจจะเป็นเพราะเป็นวันพักผ่อน ช่วงกลางวันอากาศภายนอกร้อนมาก ไม่มาใครอยากออกมาเมื่อเห็นว่าไม่ใช่คนรู้จักมากดกริ่งประตู อาจคิดว่าเป็นพนักงานขายของ

พบว่าช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการได้รับความร่วมมือ คือ

- วันจันทร์ – ศุกร์ ตอนเย็นหลังเลิกงาน เมื่อเจ้าของบ้านขับรถมาถึงกำลังจะเข้าบ้าน
- ตอนเย็นทุกวันในช่วงที่เจ้าของบ้านจะพาลูก หลานมานั่งเล่นหน้าบ้าน ล้างรถ หรือรดน้ำต้นไม้
- วันพิเศษของบ้านใดบ้านหนึ่งในซอย เช่น กรณีที่ผู้วิจัยพบคือวันทำบุญบ้าน เนื่องจากจะมีเพื่อนบ้านใกล้เคียงมาร่วมงาน และ เจ้าของบ้านจะเปิดบ้านให้ เข้า – ออก ได้สะดวกต่อการเข้าไปถามหากกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้านพงษ์เพชร ความยากลำบากอยู่ที่ตั้งแต่เริ่มต้นเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีประธาน หรือคณะกรรมการหมู่บ้านใดๆ ผู้ที่รับหน้าที่ดูแลคือสำนักงานขายของหมู่บ้านพงษ์เพชร และที่สำนักงานขายก็ไม่มีข้อมูลการเข้าอยู่ให้ทราบ ว่า หลังใดเป็นประชากรในงานวิจัยได้บ้าง ดังนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลของกลุ่มประชากรจึงเป็นไปได้ยากเช่นกัน เมื่อผู้วิจัยทำการเดินสุ่มถามทีละหลังก็พบปัญหาใกล้เคียงกับหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 คือการเข้าไม่ถึงผู้อยู่อาศัย แต่พบว่าในชั้นแรกผู้วิจัยสามารถได้รับความร่วมมือมากกว่า หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1

ส่วนของตึกแถวติดถนนแจ้งวัฒนะ ถือว่าการได้มาซึ่งประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้นง่ายที่สุด โดยที่ผู้วิจัยทำการเดินสำรวจทีละหลังคาเรือน เพราะมีจำนวนไม่มากนักและการเข้าถึงทำได้โดยง่าย เนื่องจากเป็นร้านค้าจึงเปิดรับคนอยู่ตลอดเวลาและโดยมากเจ้าของก็จะอยู่ในร้านนั่นเอง จนเมื่อพบหลังแรกที่อยู่อาศัยมาก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ จึงใช้เทคนิค Snow Ball คือให้ผู้อยู่อาศัยหลังแรกที่อยู่อาศัยมาก่อนมีโครงการเมืองทองธานี แจ้งวัฒนะ บอกต่อว่าหลังใดบ้างที่เข้ามาอยู่ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน แล้วผู้วิจัยก็ทำต่อไปเช่นนี้จนครบเนื่องจากมีอยู่เพียง 4 หลังที่ยังเหลืออยู่

เมื่อผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการเดินเข้าไปหากกลุ่มตัวอย่างใช้ไม่ได้ผลกับ หมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 และหมู่บ้านพงษ์เพชร ผู้วิจัยจึงวางแผนจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ร่วมกับการที่ยังคงเดินตามบ้าน เนื่องจากผู้วิจัยสามารถเดินจดบ้านเลขที่ของทุกหลังคาเรือนได้ จึงจะสอบถามหมายเลขจาก 1133 แต่ผลปรากฏว่า

1. สำหรับหมู่บ้านเมืองทอง 3 โครงการ 1 สามารถหาหมายเลขโทรศัพท์และชื่อเจ้าของบ้านได้ไม่ยาก แต่เมื่อโทรศัพท์ไปยังคงพบปัญหาเดิมบางส่วน คือ ผู้รับสายเป็นคนรับใช้ดังนั้นจึงต้องส่งสารแสดงวัตถุประสงค์ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ผ่านไปยังเจ้าของบ้าน ซึ่งพบว่ายังคงมีหลายหลังที่ไม่สามารถเข้าถึงเจ้าของบ้านได้ และการถามหมายเลขจาก 1133 โทรได้เพียง ครั้งละ 3 หมายเลข แต่ก็พบว่าเป็นวิธีที่ได้ประสิทธิผลในการเข้าถึงมากกว่าการเดินกดกริ่งตามบ้าน อาจจะเนื่องมาจาก

- ผู้อยู่อาศัยรู้สึกปลอดภัยมากกว่า
- เกิดความสะดอกสบายมากกว่าการออกมาพบหน้าบ้าน

แต่จากการทดลองสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ที่จึงพบว่า ข้อมูลที่ได้จากการถามทางโทรศัพท์นั้น ไม่สามารถได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามแบบสอบถาม

2. หมู่บ้านพงษ์เพชร หลังจากเดินจดบ้านเลขที่เพื่อโทรถามเบอร์โทรศัพท์และชื่อเจ้าของบ้านแล้ว ปรากฏว่า 1133 ไม่มีเบอร์โทรศัพท์ของหมู่บ้านนี้ตามบ้านเลขที่ที่จดมาทั้งหมด จึงทำให้ผู้วิจัยต้องหาหนทางใหม่ คือ การใช้แผ่น CD-ROM ของสมุดหน้าเหลือง ในการหาเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการหาเนื่องจาก การรู้เพียงบ้านเลขที่ ไม่สามารถใช้ได้ ผู้วิจัยจึงนำตัวเลขจากหมายเลขโทรศัพท์ที่ได้มาจากแบบสอบถามบางฉบับของหมู่บ้านพงษ์เพชร มา Random ใน CD-ROM และเปลี่ยนหลักทีละหลัก จากตัวท้าย ซึ่งจะพบว่า มีจำนวนปรากฏเปลี่ยนไปที่ละ 10 หมายเลข 100 หมายเลข 1000 หมายเลข ไปเรื่อยๆ และต้องมาทำการเลือกออกมาจากทั้งหมด เฉพาะที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น

เมื่อได้หมายเลขโทรศัพท์มาจำนวนหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มทำการโทรศัพท์สัมภาษณ์ แต่สิ่งที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นแล้วว่า การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์อย่างเดียวนั้น ไม่สามารถได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีสุดท้ายคือ

การโทรศัพท์ไปในวันเวลากับกลุ่มตัวอย่างก่อนว่าจะขอแบบสอบถามไปให้ จากนั้นก็นำแบบสอบถามไปให้จึงสามารถเข้าถึงแบบกลุ่มตัวอย่างได้ ในการไปแจกครั้งหนึ่งๆ ผู้วิจัยจะโทรนัดและแจกพร้อมกันหลายๆ หลังและกลับมาเก็บตั้งแต่หลังแรกและทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในประเด็นที่เป็นข้อมูลเชิงลึก หลังจากที่ได้ทำอยู่พักหนึ่งก็ใช้ วิธี Snow Ball อีก ทำให้มีบางส่วนที่สามารถแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ได้โดยมีบางส่วนที่ไม่ต้องโทรศัพท์นัดล่วงหน้า

3.10 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS/PC⁺) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับการรับรู้การเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมช่วงก่อนและหลังมีโครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ โดยใช้ค่าสถิติ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังสูตรต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \sim t_v$$

$$\text{เมื่อ } v = \frac{(S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2)^2}{\frac{(S_1^2/n_1)^2}{n_1-1} + \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2-1}}$$

เมื่อ		
t	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤติ
\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้การเปลี่ยนแปลงการอยู่อาศัยด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ก่อนและหลังมีโครงการเมืองทองธานี แจ่งวัฒนะ ของแต่ละกลุ่มตัวอย่างเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสถิติคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังสูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ			
X	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย	
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด	
N	แทน	ขนาดตัวอย่าง	
S.D.	=	$\sqrt{\frac{\Sigma fX^2 - (\Sigma fX)^2}{N(N-1)}}$	
เมื่อ			
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
Σ	แทน	ผลรวม	
f	แทน	จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม	
X	แทน	คะแนนที่กำหนดตามสเกล 1,2,3,4,5	
N	แทน	จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย

จากแบบสอบถามกำหนดให้มีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 สามารถแบ่งช่วงระดับแนวคิดพื้นฐานในแต่ละระดับ โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) เป็นเกณฑ์แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดระดับความคิดเห็นในความเหมาะสมของกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการตามการรับรู้ของนิสิต ออกเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง

- 1.0 - 1.80 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นมีความพึงพอใจอย่างยิ่งตามการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา
- 1.81 - 2.60 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นมีค่อนข้างพึงพอใจตามการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา
- 2.61 - 3.40 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นปานกลางตามการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา
- 3.41 - 4.20 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นไม่ค่อยมีความพึงพอใจตามการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา
- 4.21 - 5.00 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นไม่พอใจอย่างยิ่งตามการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา

3.11 การนำเสนอผลวิจัย

ผู้ศึกษานำเสนอผลงานวิจัยเชิงพรรณนา (Description Analysis) อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในด้านบวกและในด้านลบ รวมถึงด้านที่ไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงใดๆ และสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ โดยใช้ตารางแสดงข้อมูล กราฟ และภาพถ่ายช่วยสนับสนุนผลงานวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย